

Zarządzenie Rektora
Śląskiej Wyższej Szkoły Medycznej w Katowicach
Nr 11A/R/SWSM/2024
z dnia 30 września 2024 r.

w sprawie: Standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem

Na podstawie art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 742, z późn. zm.), w związku z art. 22c ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 560), zarządzam co następuje:

§ 1

Wprowadza się w Śląskiej Wyższej Szkole Medycznej w Katowicach Standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem stanowiące załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Rektor
Śląskiej Wyższej Szkoły Medycznej
w Katowicach

prof. dr hab. n. med. Jacek Starzewski

Standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem

Preambuła

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników Śląskiej Wyższej Szkoły Medycznej w Katowicach, zwanej dalej również „Uczelnią”, jest działanie dla dobra małoletniego i w jego najlepszym interesie. Pracownik Uczelni traktuje małoletniego z szacunkiem oraz uwzględnia jego potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przez pracownika wobec dziecka przemocy w jakiegokolwiek formie. Pracownik Uczelni, realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych Uczelni oraz swoich kompetencji.

Objaśnienie terminów

§ 1

Ilekcroć w niniejszych Standardach ochrony małoletnich przed krzywdzeniem, zwanych dalej „Standardami”, jest mowa o:

- 1) małoletnim/dziecku - należy przez to rozumieć każdą osobę do ukończenia 18. roku życia;
- 2) opiekunie małoletniego/dziecka - należy przez to rozumieć osobę uprawnioną do reprezentacji dziecka, w szczególności jego rodzica, opiekuna prawnego;
- 3) pracowniku - należy przez to rozumieć osobę zatrudnioną w Uczelni na podstawie umowy o pracę, umowy zlecenia lub jakiegokolwiek innej umowy, w tym wolontariusza i stażystę, a także osobę współpracującą z Uczelnią na innych zasadach odpłatnie lub nieodpłatnie;
- 4) ustawie - należy przez to rozumieć ustawę z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (t.j.Dz. U. z 2024 r. poz. 560);
- 5) zgodzie opiekuna małoletniego/dziecka - należy przez to rozumieć zgodę co najmniej jednego rodzica/opiekuna prawnego dziecka.
- 6) krzywdzeniu małoletniego - należy przez to rozumieć np. popełnienie czynu karalnego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, w tym pracownika Uczelni, stosowanie przemocy wobec dziecka w jakiegokolwiek formie, w tym jego zaniedbywanie lub zagrożenie dobra małoletniego. Krzywdzenie może przybrać formę:
 - a) przemocy emocjonalnej – rozumianej jako powtarzające się działania zmierzające do ośmieszenia dziecka, wciąganie go do konfliktu pomiędzy dorosłymi, obarczanie go sprawami, których jeszcze nie jest w stanie zrozumieć, manipulacja, zbyt wygórowane oczekiwania i wymagania,
 - b) przemocy fizycznej – rozumianej jako celowe uszkodzenie ciała objawiające się złamaniami, siniakami, ranami, poparzeniami, obrażeniami wewnętrznymi i in.,
 - c) przemocy seksualnej – rozumianej jako angażowanie dziecka w aktywność seksualną przez osobę dorosłą. Wykorzystywanie seksualne odnosi się do zachowania z kontaktem fizycznym oraz zachowania bez kontaktu fizycznego.

Przemoc ta może być jednorazowym incydem lub powtarzać się przez dłuższy czas,

- d) zaniedbywania – rozumianego jako niezapewnianie dziecku odpowiednich warunków do jego rozwoju, tj. odpowiedniego żywienia, ubrania, potrzeb edukacyjnych, dostępu do usług medycznych.

**Procedura podejmowania interwencji i sposób jej dokumentowania
oraz osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień i przyjmowanie zgłoszeń**

§ 2

1. Procedura podejmowania interwencji i sposób jej dokumentowania w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego obowiązuje wszystkich pracowników Uczelni.
2. Pracownik jest zobowiązany w ramach wykonywanych obowiązków do zwracania uwagi na symptomy krzywdzenia małoletnich.
3. Pracownik jest zobowiązany do stosowania zasad zapewniających bezpieczne relacje z dzieckiem. Zasady zapewniające bezpieczne relacje z dzieckiem stanowią załącznik nr 1 do niniejszych Standardów.
4. Pracownik będący świadkiem zdarzenia zagrażającego dziecku lub mający uzasadnione podejrzenie, że dziecko przebywające na terenie Uczelni jest krzywdzone, niezwłocznie zawiadamia o tym fakcie policję oraz informuje swojego przełożonego.
5. Uzasadnione podejrzenie krzywdzenia małoletniego występuje wtedy, gdy:
 - 1) małoletni ujawnił pracownikowi Uczelni fakt krzywdzenia;
 - 2) pracownik zaobserwował krzywdzenie;
 - 3) dziecko ma na sobie ślady krzywdzenia (np. zadrapania, zasinienia), a zapytane odpowiada niespójnie lub chaotycznie, popada w zakłopotanie bądź występują inne okoliczności mogące wskazywać na krzywdzenie.
6. W sytuacji, o której mowa w ust. 4, należy uniemożliwić małoletniemu oraz osobie podejrzanemu o krzywdzenie dziecka, jeśli ta przebywa wraz z dzieckiem na Uczelni, oddalenie się z Uczelni.
7. W każdym przypadku należy zadbać o bezpieczeństwo dziecka. Dziecko powinno przebywać pod opieką pracownika do czasu przyjazdu policji lub zapewnienia jego bezpieczeństwa w inny sposób.
8. Każde zdarzenie zagrażające dziecku, na temat którego pracownik posiada wiedzę, zostaje odnotowane w Karcie interwencji, zgodnie z załącznikiem nr 2 do niniejszych Standardów.
9. Osobami odpowiedzialnymi za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia są pracownicy Uczelni.

Ochrona danych osobowych małoletnich

§ 3

1. Uczelnia zapewnia najwyższe standardy ochrony danych osobowych małoletnich zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
2. Uczelnia, uznając prawo małoletnich do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia mu ochronę danych osobowych, w tym wizerunku.
3. Dane osobowe małoletnich są przetwarzane w celu realizacji obowiązków prawnych lub na podstawie zgody opiekunów małoletniego (wizerunek).
4. W podejmowanych przez pracowników Uczelni działaniach należy kierować się odpowiedzialnością i rozważyć wobec utrwalania, przetwarzania, używania i publikowania wizerunku dzieci.

§ 4

1. Upublicznienie przez pracownika Uczelni wizerunku dziecka utrwalonego w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audio-wideo) wymaga pisemnej zgody opiekuna dziecka. Dobrą praktyką jest również pozyskanie zgody małoletniego.
2. Pisemna zgoda, o której mowa w ust. 1, powinna zawierać informację o wszelkich okolicznościach przetwarzania danych osobowych. Informacje, o których mowa w zdaniu pierwszym są udostępniane poprzez realizację obowiązku informacyjnego wynikającego z art. 13 rozporządzenia 2016/679 Parlamentu Europejskiego i Rady (UE)2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie i ochronie danych) (Dz.U.UE.L.2016.119.1).
3. Jeśli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, krajobraz, impreza publiczna, zgoda opiekunów i dziecka nie jest wymagana.

§ 5

Dane osobowe małoletnich Uczelnia chroni również poprzez:

1. unikanie podpisywania zdjęć/nagrań informacjami identyfikującymi dziecko z imienia i nazwiska. Jeśli konieczne jest wskazanie danych dziecka, zaleca się podawanie tylko imienia;
2. zmniejszenie ryzyka kopiowania i nieestosownego wykorzystania zdjęć/nagrań małoletnich, przyjmując zasady, że:
 - a) wszystkie dzieci znajdujące się na zdjęciu/naganiu muszą być ubrane, a sytuacja zdjęcia/nagrania nie jest dla nich poniżająca, ośmieszająca ani nie ukazuje ich w negatywnym kontekście,
 - b) zdjęcie/nagranie dziecka powinno się koncentrować na czynnościach wykonywanych przez dziecko i w miarę możliwości przedstawiać je w grupie, a nie jako pojedynczą osobę;

3. zgłaszanie przełożonemu niewłaściwego rozpowszechniania wizerunku dziecka, podobnie jak innych niepokojących sygnałów dotyczących zagrożenia bezpieczeństwa małoletniego.

§ 6

W sytuacjach, w których Uczelnia rejestruje wizerunek dziecka do własnego użytku, a rejestracja wydarzenia zostanie zlecona podmiotowi zewnętrznemu, należy:

1. zobowiązać podmiot zewnętrzny rejestrujący wydarzenie do przestrzegania niniejszych Standardów;
2. zobowiązać podmiot zewnętrzny rejestrujący wydarzenie do noszenia identyfikatora w czasie trwania wydarzenia;
3. nie dopuścić do sytuacji, w której podmiot zewnętrzny rejestrujący wydarzenie będzie przebywał z dzieckiem bez nadzoru pracownika Uczelni.

Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu

§ 7

1. Dostęp małoletniego do Internetu może się odbywać:
 - a) pod nadzorem pracownika Uczelni – na zajęciach organizowanych przez Uczelnię;
 - b) bez nadzoru pracownika Uczelni – w pozostałych przypadkach.
2. W przypadku dostępu realizowanego pod nadzorem pracownika Uczelni, pracownik Uczelni ma obowiązek poinformowania małoletniego o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu.

Udostępnianie Standardów

§ 8

1. Osobami odpowiedzialnymi za przygotowanie pracowników do stosowania Standardów są kierownicy/komórki organizacyjnych Uczelni.
2. Obowiązkiem pracowników jest zapoznanie się ze Standardami i wynikającymi z nich zasadami ochrony oraz stosowanie ich.
3. Obowiązkiem opiekunów i małoletnich jest zapoznanie się ze Standardami i wynikającymi z nich zasadami ochrony małoletnich.

Monitoring stosowania Standardów

§ 9

1. Rektor wyznacza osobę odpowiedzialną za Standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem.
2. Osoba, o której mowa w ust. 1, jest odpowiedzialna za monitorowanie realizacji Standardów, reagowanie na sygnały naruszenia Standardów i prowadzenie rejestru zgłoszeń oraz za proponowanie zmian w Standardach.

ZAŁĄCZNIK NR 1

do Standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem

Zasady bezpiecznych relacji pracowników Uczelni z małoletnimi

§ 1

Zasady bezpiecznych relacji z małoletnim obowiązują każdego pracownika Uczelni.

§ 2

Jesteś zobowiązana/zobowiązany do utrzymywania profesjonalnej relacji z małoletnim i każdorazowego rozważenia, czy Twoja reakcja, komunikat bądź działanie wobec dziecka są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych dzieci. Działaj w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji Twojego zachowania.

§ 3

W komunikacji z małoletnim:

1. zachowuj cierpliwość i szacunek;
2. słuchaj uważnie i udzielaj odpowiedzi adekwatnych do wieku dziecka i danej sytuacji;
3. nie wolno Ci zawstydzać, upokarzać, lekceważyć i obrażać małoletniego. Nie wolno Ci krzyczeć na małoletniego w sytuacji innej niż wynikająca z jego bezpieczeństwa lub bezpieczeństwa innych dzieci;
4. nie wolno Ci ujawniać informacji dotyczących małoletniego wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych małoletnich. Obejmuje to wizerunek małoletniego, informacje o jego sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej;
5. podejmując decyzje dotyczące małoletniego, poinformuj go o tym i staraj się brać pod uwagę jego oczekiwania;
6. szanuj prawo małoletniego do prywatności. Jeśli konieczne jest odstępnie od zasady poufności, aby chronić małoletniego, wyjaśnij mu to najszybciej jak to możliwe;
7. jeśli pojawi się konieczność porozmawiania z małoletnim na osobności, zostaw uchylone drzwi do pomieszczenia i zadbaj o to, aby być w zasięgu wzroku innych. Możesz też poprosić drugiego pracownika o obecność podczas takiej rozmowy;
8. nie wolno Ci zachowywać się w obecności małoletniego w sposób niestosowny. Obejmuje to używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywanie wobec dziecka relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby);

9. zapewnij małoletniego, że jeśli czuje się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, może o tym powiedzieć Tobie lub innemu pracownikowi Uczelni i może oczekiwać odpowiedniej reakcji, pomocy.

§ 4

W działaniach z małoletnim:

1. doceniaj i szanuj wkład małoletniego w podejmowane działania, aktywnie go angażuj i traktuj równo wobec innych, bez względu na płeć, orientację seksualną, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd;
2. unikaj faworyzowania małoletniego;
3. nie wolno Ci nawiązywać z małoletnim jakichkolwiek relacji romansowych, emocjonalnych lub seksualnych, ani składać mu propozycji o nieodpowiednim charakterze. Obejmuje to także seksualne komentarze, żarty, gesty oraz udostępnianie małoletniemu treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę;
4. nie wolno Ci utrzymywać wizerunku małoletniego (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) na potrzeby prywatne. Dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunku małoletniego, jeśli nie uzyskano zgody opiekunów dziecka;
5. nie wolno Ci proponować małoletniemu alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również używać ich w obecności dziecka;
6. okazuj szacunek dziecku bez względu na płeć, status społeczny, narodowość itp.;
7. akceptuj dziecko takie, jakie jest;
8. nie wolno Ci przyjmować pieniędzy ani prezentów od małoletniego lub opiekunów dziecka;
9. nie wolno Ci wchodzić w relacje jakiegokolwiek zależności wobec dziecka lub opiekunów dziecka. Nie wolno Ci zachowywać się w sposób mogący sugerować innym istnienie takiej zależności i prowadzący do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych.

§ 5

W kontakcie z małoletnim przede wszystkim:

1. nie wolno Ci bić, szturchać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej małoletniego;
2. nigdy nie dotykaj małoletniego w sposób, który może być uznany za nieprzystoity lub niestosowny;
3. zawsze bądź przygotowany na wyjaśnienie swoich działań;
4. zapewnij, aby kontakt z dzieckiem miały wyłącznie osoby do tego uprawnione;
5. nie angażuj się w takie aktywności, jak łaskotanie, udawane walki czy brutalne zabawy fizyczne;
6. zachowaj szczególną ostrożność wobec małoletniego, który doświadczył nadużycia i krzywdzenia. Takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że dziecko będzie dążyć

do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi. W takich sytuacjach powinieneś reagować z wyczuciem, ale stanowczo i pomóc małoletniemu zrozumieć znaczenie osobistych granic;

7. kontakt fizyczny z małoletnim nigdy nie może być niejawny bądź ukrywany, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy. Jeśli będziesz świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań bądź sytuacji ze strony innego dorosłego lub dziecka, zawsze poinformuj o tym przełożonego i postąp zgodnie z obowiązującą procedurą interwencji.

§ 6

1. Każde przemocowe działanie wobec małoletniego jest niedopuszczalne. Istnieją jednak sytuacje, w których fizyczny kontakt z małoletnim może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu – jest odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie, uwzględnia wiek dziecka, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny.
2. Nie można jednak wyznaczyć uniwersalnej stosowności każdego takiego kontaktu fizycznego, ponieważ zachowanie odpowiednie wobec jednego dziecka może być nieodpowiednie wobec innego.
3. Kieruj się zawsze swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję małoletniego, pytając go o zgodę na kontakt fizyczny (np. przytulenie) i zachowując świadomość, że nawet przy Twoich dobrych intencjach taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez dziecko lub osoby trzecie.

§ 7

1. Nie wolno Ci zapraszać dziecka do swojego miejsca zamieszkania ani spotykać się z nim poza godzinami pracy. Obejmuje to także kontakty z małoletnim poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych).
2. Jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z małoletnim i jego opiekunami poza godzinami pracy są kanały służbowe (e-mail, telefon służbowy).
3. Jeśli zachodzi konieczność spotkania z małoletnim poza godzinami pracy, musisz poinformować o tym przełożonego, a opiekunowie dziecka muszą wyrazić zgodę na taki kontakt.
4. Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli małoletni i jego opiekunowie są osobami bliskimi wobec pracownika) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych dzieci i ich opiekunów.

ZAŁĄCZNIK NR 2

do Standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem

KARTA Interwencji

1. Imię i nazwisko małoletniego:

2. Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia) – opis

.....
.....
.....

3. Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia:

4. Spotkanie z opiekunami małoletniego:

.....
.....
.....

5. Dane dotyczące interwencji (nazwa i adres organu, do którego głośzono interwencję, np. policja, OSP) i data interwencji:

.....
.....
.....

6. Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli jednostka uzyskała informacje o wynikach/działania organizacji/działania opiekunów:

.....
.....
.....

.....
(data i podpis osoby zawiadamiającej o podejrzeniu krzywdzenia)